

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Вченої ради
Вінницького національного
аграрного університету
« 18 » березня 2025 р.
Протокол № 9
Голова Вченої ради
Григорій КАЛЕТНИК

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор
Вінницького національного
аграрного університету
Віктор МАЗУР
» _____ 2025

ПРОГРАМА

**вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності Н1 Агрономія
за галуззю знань Н сільське, лісове, рибне господарство
та ветеринарна медицина**

Програму підготували:

Дідур І.М., директор навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування, д.с.-г.н, професор,

Паламарчук В.Д., заступник директора навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування факультету агрономії садівництва та захисту рослин з наукової роботи, д.с.-г.н., доцент кафедри рослинництва та садівництва,

Ткачук О.П., завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища, д.с.-г.н., професор,

Мазур О.В., завідувач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур, к.с.-г.н., доцент.

Рекомендовано до видання Вченою радою Вінницького національного аграрного університету (протокол від «17» березня 2025 р. № 9)

Рекомендовано до видання Вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування (протокол від «12» березня 2025 р. № 6)

Схвалено навчально-методичною комісією навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування (протокол від «12» березня 2025 р. № 7)

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Мета фахового іспиту до вступу в аспірантуру.....	5
2. Характеристика змісту програми.....	6
3. Вимоги до здібностей і підготовленості здобувачів.....	10
4. Порядок проведення фахового іспиту до вступу в аспірантуру.....	11
5. Структура екзаменаційного білета.....	12
6. Критерії оцінювання фахового іспиту до вступу в аспірантуру.....	13
7. Орієнтовний перелік питань до фахового іспиту.....	15
8. Список рекомендованої літератури.....	18

ВСТУП

Спеціальність Н1 Агрономія при підготовці аспірантів для здобуття наукового ступеня «доктор філософії» належить до найбільш поширених наукових категорій сільського господарства. За цією спеціальністю можуть навчатися в аспірантурі фахівці, які мають повну вищу освіту за ступенем магістра або освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста чи магістра із спеціальності 201 Агрономія, 203 Садівництво та виноградарство, 202 Захист і карантин рослин, 101 Екологія, 206 Садово-паркове господарство, 205 Лісове господарство та суміжних з ними інших спеціальностей галузі знань 20 Аграрні науки та 10 Природничі науки. Також зазначений фах можуть здобувати магістри інших спеціальностей при умові успішної здачі ними вступного фахового іспиту з спеціальності 201 Агрономія.

Основою для визначення змісту фахового іспиту до вступу в аспірантуру за спеціальністю 201 Агрономія є освітньо-професійна програма Вінницького національного аграрного університету підготовки за ступенем магістра із спеціальності 201 Агрономія.

Під час фахового іспиту до вступу в аспірантуру здобувачі повинні показати рівень теоретичних знань з циклу фундаментальних та основних розділів спеціальних дисциплін фахової підготовки з агрономії.

Спеціальність 201 Агрономія об'єднує в собі такі спеціалізації:

- Загальне землеробство;
- Селекція і насінництво;
- Овочівництво;
- Рослинництво;
- Кормовиробництво і луківництво;
- Екологія.

1. МЕТА ФАХОВОГО ІСПИТУ ДО ВСТУПУ В АСПІРАНТУРУ

Метою фахового іспиту до вступу в аспірантуру з спеціальності Н1 Агрономія у Вінницькому національному аграрному університеті є всебічна та різностороння перевірка готовності магістра (спеціаліста) до навчання в аспірантурі за спеціальністю Н1 Агрономія до здобуття ступеня доктора філософії (кандидата сільськогосподарських наук) та його компетентна здатність здійснювати наукові дослідження на основі типових методик з агрономії та агроекології. Фаховий іспит проводиться для перевірки рівня знань, умінь та навичок, здібностей до певного виду діяльності з фахового предмета, що проводиться у формі вступного екзамену.

Завданнями вступного випробування є:

- перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу профільних дисциплін професійної підготовки;
- оцінювання знань особи та здатності до опанування навчальної програми певного ступеня вищої освіти.

До вступної фахової програми включений навчальний матеріал нормативних дисциплін циклу професійної підготовки студентів освітнього ступеня магістр спеціальності Н1 Агрономія у Вінницькому національному аграрному університеті та ряд інших дисциплін агроекологічної направленості в рамках спеціальностей Е2 Екологія, Н4 Лісове господарство та Н5 Садово-паркове господарство. Це дозволяє комплексно оцінити рівень теоретичної і практичної підготовки вступників, визначити ступінь освоєння основних професійних навичок, необхідних для продовження навчання для отримання ступеня доктора філософії (кандидата сільськогосподарських наук).

Завдання до фахового іспиту при вступі в аспірантуру за спеціальністю Н1 Агрономія здобувачів на основі ступеня магістра містять питання з наступних базових дисциплін:

- Землеробство;
- Рослинництво;
- Кормовиробництво і луківництво;
- Селекція і насінництво;
- Овочівництво;
- Екологія.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

Навчальна дисципліна **Землеробство** включає такі розділи, що винесені на фаховий іспит до вступу в аспірантуру:

1. Використання законів землеробства в сільському господарстві.
2. Ґрунт, як основний засіб виробництва в землеробстві.
3. Заходи регулювання агроекологічної стійкості ґрунтів.
4. Агрономічні властивості ґрунтів.
5. Класифікація та застосування систем обробітку ґрунту.
6. Системи агротехнічного захисту посівів від бур'янів.
7. Системи протиерозійного обробітку ґрунту.
8. Принципи чергування культур у сівоzmінах.
9. Система обробітку ґрунту під озимі культури.
10. Обробіток ґрунту під ярі пізні зернові культури.
11. Сидеральні посіви.
12. Системи агротехнічного догляду за посівами широкорядних культур.
13. Мінімальний та нульовий обробіток ґрунту.
14. Парові сівоzmіни.
15. Обробіток ґрунту для збереження та накопичення вологи.
16. Системи автоматичного контролю механізмів у землеробстві.
17. Види ерозії ґрунтів та заходи боротьби з нею.
18. Дефляція ґрунту.
19. Обробіток ґрунту без обертання скиби: використання, поширення, переваги та недоліки.
20. Інтенсивні та екстенсивні системи землеробства.

Навчальна дисципліна **Кормовиробництво і луківництво** включає такі розділи, що винесені на фаховий іспит до вступу в аспірантуру:

1. Сучасні напрямки розвитку кормовиробництва в Україні та світі.
2. Поживна цінність кормів
3. Зернофуражні культури.
4. Використання відходів рослинництва для кормових потреб.
5. Проміжні посіви – як кормові культури.
6. Багаторічні трави у кормовиробництві.
7. Однорічні трави у кормовиробництві.
8. Солома та гичка – як корми та фактор підвищення родючості ґрунту.
9. Бобові культури у кормовиробництві та агроекології.
10. Луки та пасовища.
11. Силосний конвеєр у кормовиробництві.
12. Нетрадиційні та нові види кормів.

13. Штучні та природні кормові угіддя України.
14. Поверхнєве та корінне поліпшення пасовищ.
15. Система збирання та заготівлі сіна і сінажу.
16. Значення сінажу в системі кормовиробництва. Технології заготівлі та зберігання сінажу.
17. Кормове значення силосу.
18. Зелена маса – як найбільш повноцінний корм.
19. Озимі кормові культури та їх використання.
20. Технології вирощування кормових культур.

Навчальна дисципліна **Рослинництво** включає такі розділи, що винесені на фаховий іспит до вступу в аспірантуру:

1. Класифікація культурних рослин.
2. Фази росту і розвитку основних груп сільськогосподарських культур.
3. Технічні культури у рослинництві України.
4. Посівні якості насіння.
5. Фітомоніторинг посівів.
6. Принципи фотосинтетичної радіації у рослинництві.
7. Біоенергетична оцінка технологій вирощування сільськогосподарських культур.
8. Озимі зернові в Україні.
9. Принципи класифікацій технологій у рослинництві.
10. Біологічні особливості зернобобових культур.
11. Ботанічна та морфологічна характеристика злакових зернових культур.
12. Використання та значення олійних культур в Україні.
13. Ефіро-олійні культури та їх вирощування в Україні.
14. Принципи вирощування лікарських рослин в Україні.
15. Технології вирощування сої.
16. Технології вирощування соняшнику.
17. Технології вирощування цукрових буряків.
18. Технології вирощування картоплі.
19. Технології вирощування гречки і проса.
20. Посівна документація у насінництві.
21. Принципи програмування урожайності сільськогосподарських культур.
22. Принципи вибору культур для вирощування у Поліссі, Лісостепу та Степу України.
23. Шкідники та хвороби у посівах хрестоцвітних культур.

Навчальна дисципліна **Селекція і насінництво** включає такі розділи, що винесені на фаховий іспит до вступу в аспірантуру:

1. Селекційні принципи створення сортів.
2. Ефект гетерозису та його використання в селекції.
3. Природний і штучний добір у селекційній справі.
4. Насіннєві інспекції та їх функції.
5. Схрещування у селекції.
6. Посівні якості насіння.
7. Насінництво та насіннєзнавство.
8. Гібриди, сорти та лінії.
9. Гетерозис у селекції кукурудзи.
10. ГМО сорти.

Навчальна дисципліна **Овочівництво** включає такі розділи, що винесені на фаховий іспит до вступу в аспірантуру:

1. Овочівництво та зрошуваних землях.
2. Овочівництво відкритого ґрунту.
3. Використання закритого ґрунту в овочівництві.
4. Зеленні овочеві культури.
5. Хірургічні заходи в технології вирощування овочів.
6. Субстрати в овочівництві.
7. Розсадне і безрозсадне вирощування культур.
8. Насінництво дворічних овочевих культур.
9. Сортіві ресурси томатів.
10. Способи збирання урожаю овочевих культур.
11. Принципи ведення овочівництва в сучасних економічних умовах кризи.
12. Вирощування цибулевих культур.
13. Вирощування коренеплідних овочевих культур.
14. Ранні овочеві культури: переваги та проблеми.
15. Парники і теплиці.

Навчальна дисципліна **Екологія** включає такі розділи, що винесені на фаховий іспит до вступу в аспірантуру:

1. Агроекологічні принципи.
2. Екологічні проблеми землеробства і рослинництва.
3. Енергоресурси та природні ресурси в агроєкосистемах.
4. Біологічні способи захисту культур від шкочочинних організмів.
5. Органічні принципи удобрення.
6. Склад і структура агроєкосистем.

7. Токсиканти в землеробстві.
8. Ущільнення ґрунту як екологічна проблема.
9. Біодинамічне землеробство.
10. Агроекологічний паспорт полів.
11. Меліорація і рекультивація ґрунтів.

3. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ

Програма фахового іспиту до вступу в аспірантуру за спеціальністю Н1 Агрономія у Вінницькому національному аграрному університеті складена відповідно до розробленого і затвердженого у Вінницькому національному аграрному університеті стандарту вищої освіти «Освітньо-професійна програма підготовки фахівців ступеня магістр за спеціальністю Н1 Агрономія.

Вимоги до фахового іспиту при вступі до аспірантури ґрунтуються на нормативних формах державної атестації осіб, які навчаються у навчальних закладах. На фаховий вступний іспит виноситься система умінь, що визначена «Освітньо-професійною програмою підготовки фахівців ступеня магістр за спеціальністю Н1 Агрономія.

Зміст фахового іспиту базується на системі основних розділів нормативних навчальних дисциплін, що визначені «Освітньо-професійною програмою підготовки фахівців ступеня магістр за спеціальністю Н1 Агрономія у Вінницькому національному аграрному університеті.

Вступник до аспірантури за спеціальністю Н1 Агрономія повинен:

знати:

- основні агрономічні закони;
- напрямки агрономічних наукових досліджень;
- загальні поняття про агрономію та її складові;

вміти:

- оперувати знаннями з агрономічних наук;
- вміти визначитись в напрямках агрономічних досліджень;
- застосовувати основні агрономічні і агроекологічні закони і вміти ними оперувати.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДО ВСТУПУ В АСПІРАНТУРУ

Організація і проведення фахового іспиту до вступу в аспірантуру Вінницького національного аграрного університету за спеціальністю Н1 Агрономія здійснюється відповідно до:

- Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. (зі змінами);
 - Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. (зі змінами);
 - Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» № 848-VIII від 26.11.2015 р. (зі змінами);
 - Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (зі змінами);
 - Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 (із змінами і доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 27 лютого 2025 року № 386);
 - Правил прийому на навчання до аспірантури (доктор філософії) та докторантури (доктор наук) Вінницького національного аграрного університету в 2025 році, затверджених рішенням Вченої ради ВНАУ від 17 березня 2025 року, протокол № 9;
 - Положення про прийом на навчання до аспірантури та докторантури Вінницького національного аграрного університету на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук у 2025 році, затвердженого рішенням Вченої ради ВНАУ від 17 березня 2025 року, протокол № 9;
 - Положення про приймальну комісію Вінницького національного аграрного університету в 2025 році;
 - Положення про приймальну комісію вищого навчального закладу, затвердженого наказом МОН від 15 жовтня 2015 року № 1085 (зі змінами);
 - Положення про предметні комісії для проведення вступних випробувань до аспірантури Вінницького національного аграрного університету в 2025 році, затвердженого рішенням Вченої ради ВНАУ від 17 березня 2025 року, протокол № 9;
 - Положення про відділ аспірантури і докторантури Вінницького національного аграрного університету, затвердженого рішенням Вченої ради ВНАУ від 31 березня 2020 р., протокол № 10;
- Рекомендується проведення усного екзамену на основі вільного вибору здобувачами білету, який містить три запитання з різних дисциплін, що виносяться на фаховий іспит.

5. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний аграрний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор

_____ Віктор МАЗУР
«___» _____ 2025 р.

Екзаменаційний білет №
для складання вступного фахового іспиту до аспірантури
зі спеціальності Н1 Агрономія

1. Теоретичне питання.
2. Теоретичне питання.
3. Теоретичне питання.

Затверджено Вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування, протокол № ____ від «___» _____ 2025 р.

Екзаменатори

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ ДО ВСТУПУ В АСПІРАНТУРУ

Критерії оцінки результатів вступних іспитів

Завдання	Бали
1. Теоретичне питання	Максимальна кількість – 60 балів
2. Теоретичне питання	Максимальна кількість – 60 балів
3. Теоретичне питання	Максимальна кількість – 60 балів
4. Стаття	Максимальна кількість – 20 балів
Максимальна сума – 200 балів	

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Агроекологічна небезпека застосування регуляторів росту рослин.
2. Агроекологічні критерії обмеження застосування пестицидів і мінеральних добрив.
3. Перспективи використання ГМО в агрономії.
4. Перспективи вирощування біоенергетичних культур на Вінниччині.
5. Переваги та недоліки гібридів і сортів ріпаку.
6. Чому не використовують гібриди пшениці озимої?
7. Методи гібридизації насіння.
8. Екологізація технології вирощування цукрових буряків.
9. Екологічні проблеми збереження черв'яків у ґрунті.
10. Вихідний селекційний матеріал при створенні гібридів капусти.
11. Елементи технології вирощування пшениці озимої для отримання урожайності понад 7 т/га.
12. Штучний добір у селекції.
13. Заходи попередження дегуміфікації ґрунту.
14. Інтенсифікація землеробства та її вплив агроекологічні проблеми.
15. Фітомеліорація, фіторемедіація та фіторекультивация ґрунтів: призначення, особливості та відмінності.
16. Напрями галузі садівництва в Україні в умовах глобальної зміни клімату.
17. Наслідки негативного впливу пестицидів на стан агроекосистем.
18. Небезпека накопичення важких металів у рослинницькій продукції та способи їх контролю.
19. Нішеві культури для сівозмін Вінницької області.
20. Технологія вирощування сорго.
21. Соняшник у сівозмінах.
22. Порівняння традиційного обробітку ґрунту з грутозберігаючими технологіями.
23. Динаміка посівних площ основних сільськогосподарських культур в Україні.
24. Нитратне забруднення рослинницької продукції.
25. Основні елементи технології вирощування сої для отримання урожайності насіння понад 3 т/га.
26. Основні зернобобові культури в Україні: проблеми та перспективи збільшення посівних площ.
27. Проміжні посіви у сівозмінах.
28. Класифікація сівозмін.
29. Технологія захисту картоплі від хвороб і шкідників.
30. Сортowa агротехніка вирощування жита.
31. Мікробіологічні препарати в агрономії.
32. Сортový потенціал картоплі в Україні.
33. Поширення бобових багаторічних трав та їх агроекологічне значення.
34. Прифермські сівозміни.
35. Види мінеральних добрив та їх агроекологічне значення.

36. Сортові ресурси пшениці озимої.
37. Технологія вирощування цибулі.
38. Значення глибокого рихлення в сівозміні.
39. Бульбоплідні культури та їх поширення.
40. Розвиток баштанництва на Вінниччині.
41. Екологічний контроль рослинницької продукції в Україні.
42. Значення мікродобрив.
43. Застосування інформаційних технологій в агрономії.
44. Перспективи та недоліки застосування ШІ в агрономії.
45. Азотфіксація у землеробстві.
46. Фосформобілізація у землеробстві.
47. Способи зниження ущільнення ґрунту.
48. Ринок біопрепаратів захисної дії в Україні.
49. Світові компанії-лідери з виробництва насіння кукурудзи та асортимент їх продукції в Україні.
50. Світові компанії-лідери з виробництва насіння соняшнику та їх продукти на ринку України.
51. Світові компанії-лідери з виробництва пестицидів та їх препарати на ринку України.
52. Технології вирощування соняшнику та їх агроекологічне значення.
53. Полезахисні лісосмуги в землеробстві.
54. Використання безпілотних літальних апаратів у агрономії.
55. Проблеми застосування азотних мінеральних добрив.
56. Способи відновлення ґрунтів України, порушених військовими діями.
57. Проблеми нестачі органічних добрив.
58. Зрошуване землеробство на Вінниччині.
59. Тепличне господарство Вінницької області.
60. Тенденції розвитку кормовиробництва в Україні.
61. Спектр гербіцидів для зернобобових культур.
62. Показники родючості ґрунту та їх роль у забезпеченні високої продуктивності сівозміни.
63. Підсівні культури.
64. Зелені технології у землеробстві.
65. Відходи у агрономічній діяльності та їх використання.
66. Явище гетерозису.
67. Перспективи ягідництва в Україні.
68. Екологічне значення сінокосів і пасовищ.
69. Система машино-тракторного парку при вирощуванні пшениці озимої.
70. Спектр пестицидів при вирощуванні картоплі.
71. Карантинні організми та їх безпека.
72. Побічна продукція рослинництва: шляхи її використання.
73. Біопрепарати та синтетичні пестициди: переваги і недоліки.
74. Зелена енергетика та агрономія.
75. Технологічні операції при вирощуванні нуту.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Калетнік Г.М., Паламарчук В.Д., Гончарук І.В., Ємчик Т.В., Телекало Н.В. Перспективи використання кукурудзи для енергоефективного та екологічнобезпечного розвитку сільських територій: монографія. Вінниця: ФОП Кушнір Ю. В., 2021. 260 с.
2. Паламарчук В.Д., Каленська С.М., Єрмакова Л.М., Поліщук І.С., Поліщук М.І. Системи сучасних інтенсивних технологій у рослинництві: навчальний підручник. Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2015. 452 с.
3. Паламарчук В. Д., Колісник О. М. Сучасна технологія вирощування кукурудзи для енергоефективного та екологічнобезпечного розвитку сільських територій: монографія. Вінниця: ТОВ Друк, 2022. 372 с.
4. Лагутенко О.Т. Агроєкологія: лабораторний практикум. К., НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. 88 с.
5. Смаглий О.Ф. Кардашов П.В., Литвак П.В. Агроєкологія: навч. посібник. К.: Вища освіта, 2016. 671 с.
6. Мазур В.А., Паламарчук В.Д., Поліщук І.С., Паламарчук О.Д. Новітні агротехнології у рослинництві: навчальний підручник. Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2017. 588 с.
7. Гудзь В.П., Примак І.Д., Будьонний Ю.В., Танчик С.П. Землеробство: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 464 с.
8. Основи землеробства та рослинництва. Книга 1. Землеробство: посібник для вищих учбових закладів / П.С. Лозовіцький. К. 2010. 268 с.
9. Рослинництво: Підручник. О.І. Зінченко, В.Н. Салатенко, М. А. Білоножко. К.: Аграрна освіта, 2011. 591 с.
10. Петриченко В.Ф., Лихочвор В.В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. Львів: НВФ "Українські технології", 2020. 806 с.
11. Зінченко О.І. Кормовиробництво: Навчальне видання. К.: Вища освіта, 2015. 448 с.
12. Кравченко М.С., Царенко О.М., Міщенко Ю.Г. Практикум із землеробства: навчальний посібник. К.: Мета, 2013. 320 с.
13. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технологія вирощування сільськогосподарських культур. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 808 с.
14. Макаренко П.С. Лучне і польове кормовиробництво: навчальне видання. Вінниця: ФОП Данилюк В.Г., 2008. 548 с.
15. Барабаш О.Ю. Овочівництво. підручник. Київ: Вища школа, 2014. 374 с.
16. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин: Підручник. К.: Вища

освіта, 2016. 463 с.

17. Домарацький Є.О., Базалій В.В., Бойко М.О., Пічура В.І. Агробіологічне обґрунтування вирощування зернових культур в зоні Степу за умов кліматичних змін. Монографія. Олді-Плюс, 2018. 334 с.

18. Екологічний контроль в агропромисловому комплексі. Навчально-методичний посібник. Олді-Плюс, 2019. 304 с.

19. Базалій В.В., Зінченко О.І., Лавриненко Ю.О. Рослинництво. Підручник. Олді-Плюс, 2020. 520 с.

20. Мазур В.А., Цицюра Я.Г., Браніцький Ю.Ю. Ефективність використання редьки олійної для біологізації систем удобрення окремих сільськогосподарських культур в умовах ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум». *Сільське господарство та лісництво*. 2021. Вип. 21. С. 5-23.

<http://forestry.vsau.org/storage/articles/June2021/zlgggXNHL53TC8l7tH6e.pdf>

21. Мазур В.А., Панцирева Г.В., Затолочний О.В. Порівняльна характеристика сортів нуту за комплексом господарсько-цінних ознак в умовах правобережного Лісостепу України. *Сільське господарство та лісництво*. 2021. Вип. 20. С. 5-15.

<http://forestry.vsau.org/storage/articles/April2021/4EzdlubdhEtAdM08F1c9.pdf>

22. Мазур В.А., Дідур І.М., Панцирева Г.В., Мордванюк М.О. Економічна ефективність технологічних прийомів вирощування нуту. *Сільське господарство та лісництво*. 2021. Вип. 21. С. 24-33.

23. Palamarchuk V., Krychkovskyi V., Honcharuk I., Telekalo N. The Modeling of the Production Process of High-Starch Corn Hybrids of Different Maturity Groups. *European Journal of Sustainable Development*. 2021. №10. Vol. 1. P. 584-598. (Scopus) DOI: 10.14207/ejsd.2021v10n1p584. URL://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/article/view/1193/1176

24. Palamarchuk V., Honcharuk I., Telekalo N., Krychkovskyi V., Kupchuk I., Mordvaniuk M. Modeling of hybrid cultivation technology corn to ensure energy efficiency for sustainable rural development. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2021, 11(7), 204-211, doi: 10.15421/2021_260 (Web of Science). <https://www.ujecology.com/abstract/modeling-of-hybrid-cultivation-technology-corn-to-ensure-energy-efficiency-for-sustainable-rural-development-84283.html>

25. Tkachuk O., Verhelis V. Intensity of soil pollution by toxic substances depending on the degree of its washout. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24. № 3. P. 52-57. <https://sciencehorizon.com.ua/en/journals/tom-24-3-2021/intensivnist-zabrudnennya-gruntu-toksichnimi-rechovinami-zalezho-vid-stupenya-yogo-zmitosti>

26. Tkachuk O. Biological features of the distribution of root systems of perennial legume grasses in the context of climate change. *Scientific Horizons*. 2021.

Vol. 24. №. 2. P. 70-76. <https://sciencehorizon.com.ua/en/journals/tom-24-2-2021/biologichni-osoblivosti-poshiryennya-koryenyevikh-sistyem-bobovikh-bagatorichnikh-trav-v-umovakh-zmini-klimatu>

27. Viktor Mazur, Ihor Didur, Oleksandr Tkachuk, Hanna Pantsyreva, Vitaliy Ovcharuk. Agroecological stability of cultivars of sparsely distributed legumes in the context of climate change. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24, №. 1. P. 54-60. <https://sciencehorizon.com.ua/en/journals/tom-24-1-2021/agroyekologichna-stiykist-sortiv-maloposhiryenikh-zyernobobovikh-kultur-v-umovakh-zmini-klimatu>

28. Ткачук О.П., Демчук О.А. Оптимізація гідрохімічного складу води у рослинництві методом структуризації. *Збалансоване природокористування*. 2021. № 1. С. 76-81. <http://journals.uran.ua/bnusing/article/view/231882>

29. Ткачук О.П., Панкова С.О. Екологічна стійкість дерев полезахисних лісосмуг до атмосферних забруднень. *Збалансоване природокористування*. 2021. № 1. С. 81-91. <http://journals.uran.ua/bnusing/article/view/231883>

30. Ткачук О.П. Особливості вегетації агрофітоценозів пшениці озимої після попередників бобових багаторічних трав. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2021. Вип. 98. Ч. 1. С. 150-162. <https://journal.udau.edu.ua/arxiv-nomerv/2021/vipusk-98-chastina-1/osoblivosti-vegetacii-agrofitocenoziv-pshenici-ozimoi-pislya-popередnikiv-bobovih-bagatorichnih-trav.html>

31. Liudmyla Biliavska, Yurii Biliavskiy, Olexandr Mazur, Olena Mazur. Adaptability and breeding value of soybean varieties of Poltava breeding. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 27 (№ 2). 2021, 312-322. <https://www.agrojournal.org/27/02-10.pdf>, (Scopus; Web of Science)

32. Мазур О.В., Мазур О.В., Лютка Г.В. Миронова Г.В. Оптимізація технологічних прийомів вирощування картоплі за органо-мінеральної системи удобрення в умовах зміни клімату. *Збірник наукових праць ВНАУ. Сільське господарство та лісівництво*. 2021. (21). С. 120–128. <http://forestry.vsau.org/storage/articles/June2021/Lr55cKFNI SFhQWbKDfp6.pdf>

33. Паламарчук В.Д., Кричковський В.Ю. Ефективність використання дигестату при вирощуванні моркви та буряків столових. *Корми і кормовиробництво*. 2020. Вип. 90. С. 68-82. <URL://fri.vin.ua/materials.htm>

34. Паламарчук В.Д., Віннік О.В., Коваленко О.А. Вміст крохмалю у зерні кукурудзи та вихід біостанолу залежно від умов вегетації та факторів технології вирощування. *Аграрні інновації*. 2021. № 5. С. 143-156. <URL://agrarian-innovations.izpr.ks.ua/index.php/agrarian/article/view/118>

35. Паламарчук В.Д., Підлубний В.Ф. Продуктивність гібридів соняшнику залежно від елементів технології вирощування. *Сільське господарство та лісівництво*. 2021. № 3 (22). С. 29-44. <http://forestry.vsau.org/storage/articles/October2021/YXbctjbTyXVQi7UOOWnh.pdf>

36. Паламарчук В. Д., Підлубний В. Ф. Вплив системи основного обробітку ґрунту на продуктивність гібридів соняшнику. *Сільське господарство та лісівництво*. 2021. № 4 (23). С. 25-35. <http://forestry.vsau.org/storage/articles/December2021/3xHsGRmJLNv9EFiQLF3v.pdf>

37. Логоша Р.В., Паламарчук В.Д., Кричковський В.Ю. Економічна та біоенергетична ефективність використання дигестату біогазових станцій при вирощуванні сільськогосподарських та овочевих культур в умовах євроінтеграції України. *Бізнес Інформ*. 2022. № 9. С. 40-52. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-9-40-52>